

MAKRO GÖRÜŞ

Ödemeler Dengesi

Eylül 2022

Şakir Turan

turans@tskb.com.tr

TSKB Ekonomik Araştırmalar

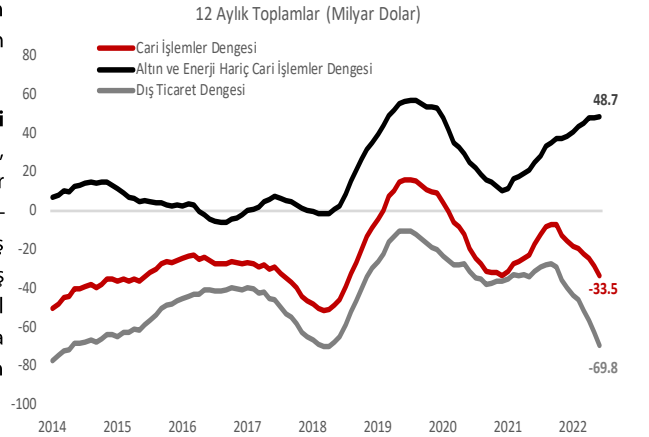
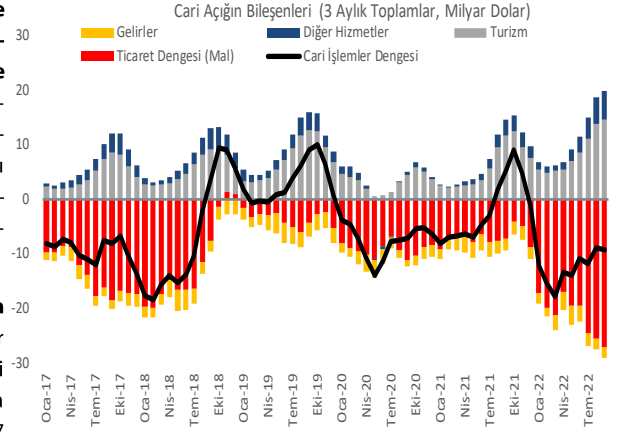
TÜİK'in Ticaret Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, YÖK, TCMB ve BKM ile birlikte yeni verilerin sisteme entegre edilmesi ve metodolojik iyileştirmeleriyle turizm istatistiklerinde yaptığı revizyonun ardından TCMB ödemeler dengesi istatistiklerinde güncellemelere gitti. Buna göre, cari işlemler hesabındaki seyahat gelirlerini 2012-2022 Ocak-Ağustos arası için 22,4 milyar dolar yukarı yönde güncelledi. Ayrıca, veri kalitesinin artırılması ve yeni veri kaynaklarının veri derleme sürecine entegrasyonu çalışmaları sonucunda 2017-2022 Ocak-Ağustos dönemi birincil gelir dengesi altındaki ücret ödemeleri gider kalemini 4,4 milyar dolar aşağı yönde revize etti. Böylece 2012-2022 Ocak-Ağustos dönemi cari işlemler açığını toplamda 26,8 milyar dolar aşağı çekti.

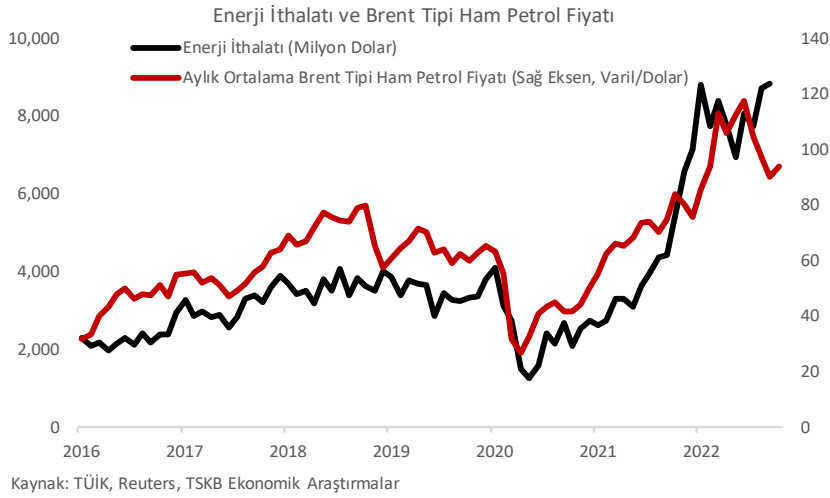
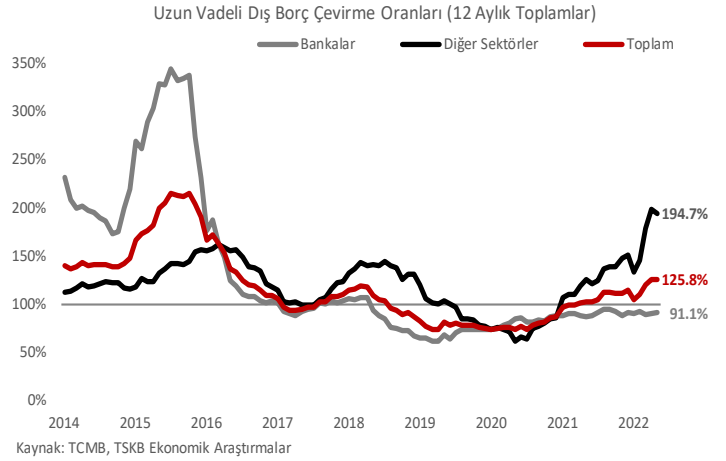
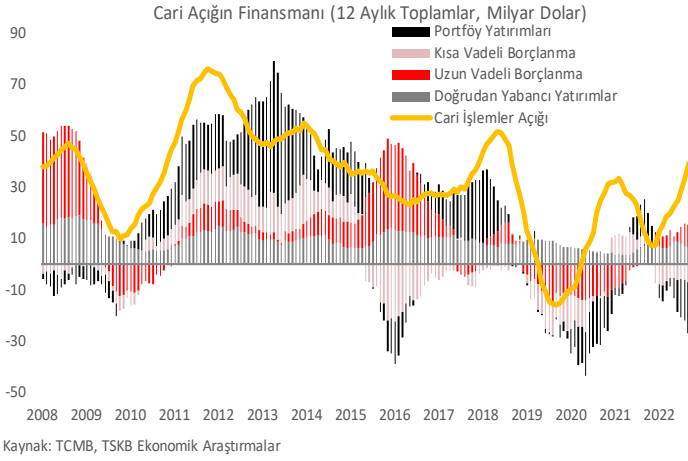
Eylül ayı verilerini geçen yıla göre karşılaştırdığımızda cari açıktaki bozulmanın devam ettiği görüldü. 2021 Eylül'de 2,7 milyar dolar fazla veren toplam cari işlemler dengesi 2022'nin aynı ayında 3,0 milyar dolar açık verdi. Aynı dönemde altın hariç cari denge 3,0 milyar dolar fazladan 333 milyon dolar açığa dönerken, enerji hariç cari fazla geçen yıla göre 2,2 milyar dolar azalarak 4,2 milyar dolara indi. Böylece 2021 Eylül'de 6,7 milyar dolar olan altın ve enerji hariç çekirdek cari fazla 2022 Eylül'de 6,8 milyar dolara yükseldi. Bu gelişmelerle 12 aylık toplam cari açık Ağustos ayındaki 33,5 milyar dolardan 39,2 milyar dolara genişledi. Altın ve enerji hariç çekirdek cari fazla ise 48,7 milyar dolardan 48,8 milyar dolara çıktı.

Hizmet gelirlerinde yavaşlama sürerken, dış ticaret açığındaki hızlı genişleme cari açıktaki artışın nedeni olmayı sürdürdü. Eylül'de ihracat artışında yavaşlama sürerken, ithalat tarafında enerji ve altın ithalatındaki güçlü artışlar devam etti. Böylece ödemeler dengesi tanımlı dış ticaret açığı Eylül 2021'deki 1,1 milyar dolardan 8,1 milyar dolara genişledi. Aynı dönemde taşımacılık gelirlerindeki yıllık artışlar önceki aylara göre daha yavaş kalırken, seyahat gelirlerinde toparlanma yaşandı. Taşımacılık gelirlerinde yıllık bazda artış %40,3 olurken, seyahat gelirlerindeki artış %19,5 oranında gerçekleşti. Bu sonuçlarla Eylül 2021'de 4,8 milyar dolar olan hizmet dengesindeki fazla 2022 Eylül'de 6,1 milyar dolara yükseldi. Söz konusu dönemde birincil ve ikincil gelir kalemlerindeki hareketlerin toplam cari dengedeki değişime etkisi sınırlı kaldı.

Eylül'de sermaye çıkışları yaşanırken cari açığın finansmanında borçlanma ve net-hata noksan kalemleri rol oynadı. Söz konusu dönemde yurtdışı yerleşiklerin 471 milyon dolarlık gayrimenkul yatırımlarıyla toplamda doğrudan yabancı yatırım kalemindeki net giriş 488 milyon dolar oldu. Aynı dönemde yabancılar Türk hisse senetlerinde satış yaparken, Hazine'nin eurobond itfasına karşın borçlanmaya gitmemesi nedeniyle devlet iç borçlanma senetlerinden yüklü çıkış yaşandı. Böylece portföy yatırımlarından toplamda 3,4 milyar dolar net çıkış oldu. Bu dönemde yurtiçindeki şirketlerin yurtdışındaki borçlanmaları sınırlı kaldı. Bu dönemde kısa vadeli borçlarda nette 194 milyon dolar ödeme yapılırken, uzun vadelerde 141 milyar dolar tutarında nette borçlanmaya gidildi. Bankacılıkta uzun vadeli borç çevirme oranı sadece %92,9 olurken, diğer sektörlerde ve toplamda uzun vadeli dış borç çevirme oranı sırasıyla %133,7 ve %112,4 seviyelerinde gerçekleşti. Eylül itibarıyla 12 aylık toplamda borç çevirme oranları bankacılıkta %91,1, diğer sektörlerde %194,7 ve toplamda %125,8 oldu. Eylül'de yurtiçi bankaların yurtdışı muhabirlerindeki efektif ve mevduatları 2,1 milyar dolar artarken, yurtdışı bankaların yurtiçindeki mevduatları 729 milyon dolar arttı. Bu ortamda resmi rezervler yaklaşık 1,7 milyar dolar azalırken, net hata-noksan kaleminde yaklaşık 2,6 milyar dolar giriş meydana geldi.

Eylül ayı ödemeler dengesi sonuçları cari açığı oluşturan kalemlerde bir süredir gözlenen eğilimleri teyit etti. İhracatta yavaşlama sürerken, ithalattaki hızlı artış hem dış ticaret açığının hem de cari açığın genişlemesine yol açtı. Benzer şekilde hizmet gelirlerindeki yavaşlama sürerken, cari dengeye katkısı azaldı. Finansman tarafında ise portföy yatırımları ve doğrudan yabancı yatırımlarda zayıf sonuçlar ortaya çıkarken, borçlanma sınırlı kaldı. Bu nedenle net-hata ve noksan kalemindeki anlamlı girişe rağmen resmi rezervler azaldı. Küresel emtia fiyatlarındaki mevcut yüksek seviyelerden dolayı dış ticaret ve cari açıktaki genişlemenin önümüzdeki aylarda yavaşlayarak da olsa devam edeceğini düşünüyoruz. Bununla birlikte, turizmdeki ve diğer hizmet gelirlerinde süren ılımlı toparlanmanın cari açıktaki genişlemeyi kısmen sınırlayacağını tahmin ediyoruz.

TSKB

TSKB Danışmanlık Hizmetleri

Ekonomik Araştırmalar

ekonomikarastirmalar@tskb.com.tr

MECLİSİ MEBUSAN CAD. NO 81 FİNDIKLI İSTANBUL 34427, TÜRKİYE

2022 Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. her hakkı mahfuzdur.

Bu doküman Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş.'nin yatırım bankacılığı faaliyetleri kapsamında, kişisel kullanıma yönelik olarak ve bilgi için hazırlanmıştır. Bu dokümana dayalı herhangi bir işlem yapılması tarafımızdan öngörülen bir husus değildir. Belirtilen görüşler sadece bizim güncel görüşlerimizdir. Bu raporda yer alan bilgileri makul bir esasa dayalı olarak güncelleştirirken, bu konuda mevzuat, uygunluk veya diğer başka nedenlerle amaca uygunluk tam olarak sağlanamamış olabilir.

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve/veya bağlı kuruluşları veya çalışanları, burada belirtilen senetleri ihraç edenlere ait menkul kıymetlerle ilgili olarak bir pozisyon almış olabilir veya alabilir; menkul kıymetler üzerinde opsiyonları olabilir veya ilgili diğer bir yatırıma girebilir; bu menkul kıymetleri ihraç eden firmalara danışmanlık yapmış, hisselerinin halka arzına aracılık veya yüklenim taahhüdünde bulunmuş olabilir.

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve/veya bağlı kuruluşları bu raporda belirtilen herhangi bir şirket için yatırım bankacılığı da dahil olmak üzere önemli tavsiyeler veya yatırım hizmetleri sağlıyor veya sağlamış olabilir.

Bu raporun ilgili olduğu yatırım fiyatı veya değeri, direkt veya indirekt olarak, yatırımcıların menfaatlerine ters düşebilir. Döviz kurlarındaki herhangi bir değişimin yatırımın değeri veya fiyatı veya bu yatırımdan sağlanan gelir üzerinde olumsuz bir etkisi olabilir. Geçmişteki performans her zaman gelecekteki performansın kılavuzu olacak demek değildir. Yatırım geliri dalgalanma gösterebilir.

Bu rapor kamuya açık bilgilere dayalıdır. Doğru veya tamam olmayan hiçbir beyan yapılmamıştır. Bu rapor söz konusu menkul kıymetlerin alınması veya satılması için bir teklif, yorum ya da yatırım tavsiyesi değildir veya bu menkul kıymetlerin alınıp satılmasına yönelik bir teklif için de bir istek veya zorlama değildir. Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve kendisiyle bağlantılı olan diğerleri bahsedilen şirketlerin menkul kıymetleriyle ilgili pozisyon alabilirler veya bu menkul kıymetlerle ilgili işlem yapabilirler, ayrıca bu şirketler için yatırım bankacılığı hizmetleri de verebilirler.

Herhangi bir yatırım kararı yatırımcının tamamıyla kendi kişisel seçimine dayanmalıdır. Bu rapordaki bilgiler herhangi bir yatırım tavsiyesi olmayıp, raporda yer alan firmalara yatırım yapılmasından ötürü Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. hiç bir sorumluluk kabul etmez.